

De Grote Steen

Caillois' steenbeschouwingen, als inspiratie voor een planetair bewustzijn

Een steen van Caillois ... kan hij staan voor onze Grote Steen? ... doorgraven en doorboord

Toen stenenverzamelaar *Roger Caillois* met zijn fascinatie voor de buitenkant van de steen ook de verondersteld magische binnenkant wilde zien, stond hij voor grote aarzelingen. Hij zou die binnenkant kunnen bewonderen, maar zou door te zagen de heelheid van de steen prijs moeten geven. *"Het fantastische betekent altijd een inbreuk in een erkende orde, een overval van ontoelaatbaarheid binnen het onveranderlijk alledaags gangbare"* ¹⁾.

*Chalcedoon-kwartssteen (Brazilië)
uit de verzameling van Roger Caillois*

Roger Caillois interpreteerde de stenen op zijn manier, beschouwend, mediterend, de 'inscripties' erudiet associërend met de vele bij hem bekende geschiedenissen uit de mensenwereld. Gedreven op zoek naar de niet-menselijke schriftuur van de mineralogie. De afzonderlijke steen en de afzonderlijke beschouwer in de intimiteit bijeen. Heel particulier, door fascinatie bevangen. Ondertussen geïmponeerd door de oudheid van de steen, het onwrikbare voor het oog versteende wat nietemin in het verre verleden door bewegende vervormingen, vervloeiingen, inbreuken tot stand gekomen was. En ook nu, buiten onze mensenschaal gezien, een tijdelijke vorm heeft? *"De zichtbare werkelijkheid voorbijgestreefd"* ²⁾ schreef een latere beschouwer in treffende bewoordingen. In Caillois' eigen woorden: *"Ik spreek van stenen ouder dan het leven, stenen die, zo er al leven mocht ontluiken, erna op de bekoelde planeten zullen achterblijven. Ik spreek van stenen die zelfs niet op de dood hoeven te wachten en die niets anders te doen hebben dan zand, regen of branding, storm en tijd langs zich heen te laten glijden"* ²⁾. Rogier Caillois tot slot: *"Ik mag mij gelukkig prijzen als ik onverhoeds op een gedicht stuit, tijdens een speurtocht die daar nooit op uit was"* ³⁾. Een gedicht waarin het onuitgeschrevene op papier zou belanden.

publ. juni 2021

1) Caillois, R.: quote verm. uit 'Pierres' (1966) - 2) Mertens, A.: 'De poëtische fysica van stenen', recensie in De Groene 20.03.1996 - 3) Heumakers, A.: 'Stenen', recensie in De Volkskrant 12.01.1996 - 4) Yourcenar, M.: 'Het schrift van de stenen' voorwoord uit Caillois, 'L'écriture des pierres' (1970)